

Zadeva C-184/20**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča****Datum vložitve:**

28. april 2020

Predložitveno sodišče:

Vilniaus apygardos administracinis teismas (Litva)

Datum predložitvene odločbe:

31. marec 2020

Tožeča stranka:

OT

Tožena stranka:

Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (glavna komisija za vprašanja etičnega ravnanja uradnih oseb)

Predmet tožbe v postopku v glavni stvari

Obveznost, naložena z nacionalnim pravom osebam, zaposlenim v nacionalni javni upravi, da predložijo izjavo o zasebnem interesu. Objava podatkov iz izjav na internetu. Možna kršitev pravice do zasebnega življenja.

Predmet in pravna podlaga predloga za sprejetje predhodne odločbe

Razlaga člena 6(1)(e) v povezavi s členom 6(3) Uredbe (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov; v nadaljevanju tudi: Uredba) in člena 9(1) Uredbe v povezavi s členom 9(2)(g) te uredbe ob upoštevanju členov 7 in 8 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: tudi: Listina).

Predloženi vprašanja

1. Ali je treba pogoj iz člena 6(1)(e) Uredbe, da je obdelava potrebna za opravljanje naloge v javnem interesu ali pri izvajanju javne oblasti, dodeljene upravljavcu, glede na zahteve iz člena 6(3) Uredbe – vključno z zahtevo, da mora pravo države članice izpolnjevati cilj javnega interesa in biti sorazmerno z zakonitim ciljem, za katerega si prizadeva – ter glede na člena 7 in 8 Listine razlagati tako, da se z nacionalnim pravom ne sme zahtevati razkritja izjav o zasebnem interesu in njihove objave na spletnem mestu upravljavca, Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (glavna komisija za vprašanja etičnega ravnanja uradnih oseb), kar zagotavlja dostop do teh podatkov vsem posameznikom, ki imajo dostop do interneta?

2. Ali je treba prepoved obdelave posebnih vrst osebnih podatkov, določeno v členu 9(1) Uredbe, glede na pogoje iz člena 9(2) Uredbe – vključno s pogojem iz točke (g) tega člena, da mora biti obdelava potrebna iz razlogov bistvenega javnega interesa na podlagi prava Unije ali prava države članice, ki je sorazmerno z zastavljenim ciljem, da mora spoštovati bistvo pravice do varstva podatkov in da mora zagotavljati ustrezne in posebne ukrepe za zaščito temeljnih pravic in interesov posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki – ter glede na člena 7 in 8 Listine razlagati tako, da se z nacionalnim pravom ne sme zahtevati razkritja podatkov iz izjav o zasebnem interesu, s katerimi se lahko razkrijejo osebni podatki, vključno s podatki, ki omogočajo ugotovitev političnih stališč osebe, njenega članstva v sindikatu, njene spolne usmerjenosti in drugih osebnih podatkov, in se ne sme zahtevati njihova objava na spletnem mestu upravljavca, Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (glavna komisija za vprašanja etičnega ravnanja uradnih oseb), ki zagotavlja dostop do teh podatkov vsem posameznikom, ki imajo dostop do interneta?

Navedene določbe prava Unije

Člena 7 in 8 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah; uvodne izjave 1, 2, 4, 26, 39, 51, 85 in 154, člen 4(1), člen 6(1)(c) in (e), člen 6(3) ter člen 9(1) in (2) Uredbe (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) (UL 2016, L 119, str. 1, in popravek v UL 2018, L 127, str. 2).

Navedene določbe nacionalnega prava

Člen 1, člen 2(1), člen 3(2), člen 4(1), člen 5, člen 6(1), člen 10(1) in (2) ter člen 22 zakona Republike Litve o usklajevanju javnega in zasebnega interesa v javni upravi (v nadaljevanju: zakon) (različica, veljavna od 1. januarja 2018 do 18. decembra 2019).

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka v glavni stvari

- 1 Tožeča stranka je 6. marca 2018 vložila tožbo pri Vilniaus apygardos administracinis teismas (okrožno upravno sodišče v Vilni, Litva) in predlagala, naj ugotovi, da je odločba Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (glavna komisija za vprašanja etičnega ravnanja uradnih oseb, v nadaljevanju: komisija) z dne 7. februarja 2018 (v nadaljevanju: odločba), v kateri je ugotovljeno, da je tožeča stranka kršila določbe člena 3(2) in člena 4(1) zakona (obveznost prijave zasebnega interesa) s tem, da ni vložila izjave o zasebnem interesu v skladu s postopkom, določenem v tem zakonu, nezakonita ter to odločbo razglasi za nično.
- 2 Tožeča stranka je direktor javne ustanove QP, javne organizacije, ki deluje na področju varstva okolja (v nadaljevanju: QP). QP je sodeloval v postopkih javnega naročanja in bil sofinanciran s strani proračuna Republike Litve za izvedbo nekaterih projektov programa Life+ Evropske unije.

Bistvene trditve strank v postopku v glavni stvari

- 3 Tožeča stranka trdi, da zanjo ne veljajo določbe zakona, s katerimi je urejena obveznost prijave zasebnega interesa. Kot direktor QP naj ne bi imel nobenih pristojnosti v zvezi z upravnimi pooblastili. Ustanovitelji in člani QP naj bi bili zasebniki. Na QP naj ne bi bile prenesene nobene funkcije državnih ali občinskih organov. Kot nevladna organizacija naj bi QP deloval neodvisno od kakršnih koli organov.
- 4 Po navedbah tožeče stranke jo je komisija neupravičeno izenačila z osebo, ki je zaposlena v javni upravi in ima upravna pooblastila.
- 5 Tožeča stranka trdi, da vsebina izjave o zasebnem interesu in njena praktično brezpogojna objava v javnosti (na spletni strani komisije) v bistvu zavezuje osebo, ki predloži izjavo, k razkritju ne le lastnih osebnih podatkov, temveč tudi osebnih podatkov drugih oseb, s čimer se krši pravica do zasebnega življenja.
- 6 Tožena stranka predlaga, naj se tožba zavrne kot neutemeljena. Navaja, da se za osebe v javni upravi glede na zakon (člen 2(1)) štejejo tudi osebe, ki izpolnjujejo te pogoje: (1) osebe so zaposlene v javnih ustanovah; (2) javne ustanove se financirajo iz litovskega državnega ali občinskega proračuna in skladov; (3) tem osebam so zaupana upravna pooblastila. Tožena stranka navaja, da tožeča stranka izpolnjuje vse te pogoje. Pojasnjuje, da so lahko upravna pooblastila ne le javna, zunanja (funkcije predstavnika javne oblasti), ampak tudi notranja, ki se zaupajo osebam na vodstvenih položajih v družbah, institucijah in organizacijah, ne glede na to, ali so jim zaupane pristojnosti v zvezi z upravnimi pooblastili. Upravna pooblastila naj bi bila povezana z nadzorovanjem dejavnosti ustanove, nadzorom dela podrejenih in organizacijo dela, finančnim vodenjem in podobno. Tožeča stranka naj bi imela v QP upravna pooblastila. Bila naj bi edini direktor QP; dejavnosti QP naj bi se ves čas financirale iz strukturnih skladov Evropske unije

in skladov državnega proračuna Republike Litve; zato naj bi bila tožeča stranka dolžna prijaviti zasebni interes.

Kratek povzetek razlogov za predložitev

- 7 V skladu s členom 7 Listine ima vsakdo pravico do spoštovanja svojega zasebnega in družinskega življenja, stanovanja ter komunikacij. V skladu s členom 8 Listine ima vsakdo pravico do varstva osebnih podatkov, ki se nanj nanašajo. Osebni podatki se morajo obdelovati pošteno, za določene namene in na podlagi privolitve prizadete osebe ali na drugi legitimni podlagi, določeni z zakonom. Vsakdo ima pravico dostopa do podatkov, zbranih o njem, in pravico zahtevati, da se ti podatki popravijo.
- 8 Člen 6(1) Uredbe določa pogoje, pod katerimi je obdelava podatkov zakonita. Taki pogoji vključujejo: obdelavo, ki je potrebna za izpolnitev zakonske obveznosti, ki velja za upravljavca (točka (c)); obdelavo, ki je potrebna za opravljanje naloge v javnem interesu ali pri izvajanju javne oblasti, dodeljene upravljavcu (točka (e)).
- 9 Člen 6(3) Uredbe določa, da mora biti podlaga za obdelavo iz točk (c) in (e) odstavka 1 določena v skladu s (a) pravom Unije ali (b) pravom države članice, ki velja za upravljavca. Namen obdelave je treba določiti v navedeni pravni podlagi ali pa mora biti v primeru obdelave iz točke (e) odstavka 1 potreben za opravljanje naloge, ki se izvaja v javnem interesu, ali pri izvajanju javne oblasti, dodeljene upravljavcu. Navedena pravna podlaga lahko vključuje posebne določbe, s katerimi se prilagodi uporaba pravil iz Uredbe, med drugim: splošne pogoje, ki urejajo zakonitost obdelave podatkov s strani upravljavca; vrste podatkov, ki se obdelujejo; zadevne posameznike, na katere se nanašajo osebni podatki; subjekte, katerim se osebni podatki lahko razkrijejo, in namene, za katere se lahko razkrijejo; omejitve namena; obdobja hrambe; ter dejanja obdelave in postopke obdelave, vključno z ukrepi za zagotovitev zakonite in poštene obdelave, kot tiste za druge posebne primere obdelave iz poglavja IX. Pravo Unije ali pravo države članice mora izpolnjevati cilj javnega interesa in biti sorazmerno z zakonitim ciljem, za katerega si prizadeva.
- 10 Člen 9(1) Uredbe določa, da morata biti prepovedani obdelava osebnih podatkov, ki razkrivajo rasno ali etnično poreklo, politično mnenje, versko ali filozofsko prepričanje ali članstvo v sindikatu, in obdelava genskih podatkov, biometričnih podatkov za namene edinstvene identifikacije posameznika, podatkov v zvezi z zdravjem ali podatkov v zvezi s posameznikovim spolnim življenjem ali spolno usmerjenostjo.
- 11 Člen 9(2) Uredbe določa pogoje, pod katerimi se odstavek 1 ne sme uporabiti. Med take pogoje spada, med drugim, pogoj, da je obdelava potrebna iz razlogov bistvenega javnega interesa na podlagi prava Unije ali prava države članice, ki mora biti sorazmerno z zastavljenim ciljem, spoštovati bistvo pravice do varstva

podatkov ter zagotavljati ustrezne in posebne ukrepe za zaščito temeljnih pravic in interesov posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki (točka (g)).

- 12 V zakonu (člen 10(1)) so določene osebe, katerih podatki iz izjave morajo biti javni in objavljeni na spletnem mestu glavne komisije za vprašanja etičnega ravnanja uradnih oseb v skladu z določenim postopkom. Seznam teh oseb vključuje vodje in namestnike javnih ustanov, ki se financirajo iz litovskega državnega ali občinskega proračuna in skladov.
- 13 Vsebina izjave o zasebnem interesu (člen 6(1) zakona) načeloma vsebuje podatke, ki se nanašajo na zasebno življenje oseb, ki so v njej navedene: osebne podatke (ime, priimek, kraj zaposlitve, naloge) osebe, ki predloži izjavo, in njenega zakonca, zunajzakonskega partnerja ali partnerja, iz katerih je mogoče pridobiti podatke o nekaterih vidikih zasebnega življenja osebe (zakonski stan, spolna usmerjenost in podobno), podatke o prejetih darilih in sklenjenih poslih teh oseb, iz katerih je mogoče pridobiti nekatere podrobnosti o življenju osebe, ki predloži izjavo, in njenega zakonca, zunajzakonskega partnerja ali partnerja, in sicer o uporabljanih predmetih, interesih, hobijih, življenjskem stilu, finančnem stanju, itd., podatke o osebah, ki so ji blizu ali jih pozna, ali podatke, ki lahko povzročijo konflikt interesov in ki lahko kažejo na osebno razmerje med osebo, ki vloži izjavo, in njenim zakoncem, zunajzakonskim partnerjem ali partnerjem, kot tudi osebno razmerje med osebami, ki jih je treba navesti, in osebo, ki predloži izjavo, in njenim zakoncem, zunajzakonskim partnerjem ali partnerjem.
- 14 Osebni podatki v izjavi o zasebnem interesu so sestavni del zasebnega življenja osebe, njihovo razkritje pa lahko krši njeno pravico do zasebnega življenja in vpliva na njeno varnost, kar pomeni, da lahko razkritje takih podatkov ogrozi življenje in zdravje osebe ter njene druge pravice in svoboščine, in ima zanj druge negativne posledice.
- 15 Oseba, ki predloži izjavo, je dolžna razkriti ne le svoje osebne podatke, ampak tudi podatke drugih oseb, pri čemer ve, da bodo taki podatki objavljeni na spletnem mestu komisije ter zato načeloma dostopni neomejenemu številu oseb in potencialno uporabljeni za različne namene. Z izjemami, ki so določene v zakonu (člen 10(2)), ni zagotovljeno varstvo osebnih podatkov, ker dopuščajo možnost, da se identificirajo oseba, ki predloži izjavo, in druge osebe ter da se s temi osebami povežejo javno razkrite informacije, za katere ne veljajo izjeme.
- 16 Z zakonom se v bistvu želi zagotoviti načelo preglednosti pri opravljanju javne funkcije in pri sprejemanju odločitev, povezanih z uveljavljanjem javnega interesa (člen 1).
- 17 Sodišče Evropske unije (v nadaljevanju: tudi: Sodišče) je ugotovilo, da načelo preglednosti iz členov 1 in 10 Pogodbe o Evropski uniji ter člena 15 Pogodbe o delovanju Evropske unije omogoča državljanom, da tesneje sodelujejo v postopku odločanja, in zagotavlja, da je uprava deležna večje zakonitosti in je učinkovitejša in bolj odgovorna državljanu v demokratičnem sistemu (glej sodbi Sodišča z dne

6. marca 2003, Interporc/Komisija, C-41/00 P, EU:C:2003:125, točka 39, in z dne 29. junija 2010, Komisija/Bavarian Lager, C-28/08 P, EU:C:2010:378, točka 54). Sodišče je prav tako razsodilo, da varstvo temeljne pravice do spoštovanja zasebnega življenja na ravni Unije zahteva, da se odstopanja od varstva osebnih podatkov in njegove omejitve določijo v mejah tega, kar je nujno potrebno (glej sodbi z dne 21. decembra 2016, Tele2 Sverige in Watson in drugi, C-203/15 in C-698/15, EU:C:2016:970, točka 96, in z dne 27. septembra 2017, Puškár, C-73/16, EU:C:2017:725, točka 112).
- 18 V skladu s sodno prakso Sodišča morajo institucije pred objavo informacij, ki se nanašajo na fizično osebo, interes Unije, da se zagotovi preglednost njenih ukrepov, uravnotežiti z omejitvijo pravic iz členov 7 in 8 Listine. Ni mogoče določiti, da ima cilj preglednosti samodejno prednost pred pravico do varstva osebnih podatkov, tudi če gre za velike ekonomske interese (glej sodbo z dne 9. novembra 2010, Volker und Markus Schecke, C-92/09 in C-93/09, EU:C:2010:662, točka 85).
- 19 Čeprav je obveznost za predložitev podatkov (vključno s podatki o zasebnem življenju posameznika), ki je naložena z zakonom, povezana z okoliščinami, ki lahko vplivajo na odločitve med izvajanjem uradnih dolžnosti, je sodišče prepričano, da obstoj takih okoliščin sam po sebi ne pomeni, da so taki podatki v javnem interesu in da jih je treba objaviti. Nasprotno, s takimi podatki se lahko razkrijejo zelo občutljivi osebni podatki (kot so podatki o zunajzakonski skupnosti, življenju z osebo istega spola, itd.), za katere načeloma ni družbene potrebe, da bi bili objavljeni, in ki lahko osebi v zasebnem življenju povzročijo velike nevšečnosti.
- 20 Po mnenju sodišča razkritje navedenih okoliščin na internetu ni ukrep, potreben za zagotovitev cilja, ki mu sledi zakon, to pa je uresničevanje načela preglednosti v javni upravi. Predložitev takih podatkov zgolj subjektom, navedenim v zakonu (člen 5), in funkcije nadzora, dodeljene tem subjektom (člen 22), vključno s funkcijami nadzora, ki so zaupane posebni instituciji – Vyriausioji tarnybinės etikos komisija – so ukrepi, ki zadostujejo, da se zagotovi doseganje cilja zakona.
- 21 Sodišče dvomi, ali je pravilo iz zakona, da morajo biti podatki iz zasebnih izjav javni in objavljeni, združljivo z navedenimi določbami Listine in Uredbe ter s sodno prakso Sodišča.